

ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

“Дархан дулааны сүлжээ” ТӨХК-ийн 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ДАА-2023/15/НА-СТА-ТӨА

Цахим хуудас: www.audit.mn	Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: Ш.Мөнхбаяр Утас: 70373089 Цахим хаяг: munkhbayarsh@audit.gov.mn Аудитын менежер: У.Батсүрэн Утас:70373089 Цахим хаяг: batsurenu@audit.gov.mn Ахлах аудитор: С.Батцэцэг Утас:70373089 Цахим хаяг: battsetsegs@audit.gov.mn Аудитор: О.Мягмарсүрэн Утас: 70378845 Цахим хаяг: myagmarsureno@audit.gov.mn
Дархан-Уул аймаг 2023 он	

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Бурхантын гудамж-1, 14 дүгээр баг, Дархан сум,
Дархан-Уул аймаг, 45059.
Утас: 7037-3089, Факс: (976) 7037-3089
Цахим шуудан: darkhanuul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2023.03.15 № 157
танай _____ -ны № _____ -т

“ДАРХАНЫ ДУЛААНЫ СҮЛЖЭЭ” ТӨХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Д.БАТЖАРГАЛ
ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу “Дарханы дулааны сүлжээ” ТӨХК-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

“Дарханы дулааны сүлжээ” ТӨХК-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон зүйл

Тайлант оны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдсан “Төрөл бүрийн ган хаалт” нийлүүлэгчийг сонгон шалгаруулах нээлттэй тендер шалгаруулалт нь 2 удаа хүчингүй болсонтой холбоотойгоор ТБОНӨХБАҮХАТ хуулийн 30 дугаар зүйлийн 30.4.1-д заасны дагуу ОХУ-ын “Сибарма Пласт-Импекс” ХХК-тай шууд гэрээ байгуулжээ.

Аудитын гол асуудал

Тайлант хугацаанд компанийн гүйцэтгэх захирал Д.Батжаргалыг Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2022 оны 02 дугаар сарын 16-ны өдрийн 5 дугаар тогтоолоор томилсон бөгөөд шинээр томилогдсон гүйцэтгэх захирал Компанийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд заасан бүрэн эрхээ хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Компанийн жилийн төлөвлөгөөнд 20 зорилтын хүрээнд 154 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 100.0 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдүүдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

009020243

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ш.МӨНХБАЯР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

(төгрөгөөр)

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	Үлдэгдэл	
		1-р сарын 01	12-р сарын 31
1	ХӨРӨНГӨ		
1.1	Эргэлтийн хөрөнгө		
1.1.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	107,143,756.73	344,453,526.05
1.1.2	Дансны авлага	1,630,620,541.99	530,843,989.10
1.1.3	Татвар, НДШ-ийн авлага	2,623,157.39	16,197,628.34
1.1.4	Бусад авлага	33,151,604.08	15,649,227.09
1.1.5	Бусад санхүүгийн хөрөнгө	-	-
1.1.6	Бараа материал	569,765,466.66	520,852,344.64
1.1.7	Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо	380,373,293.73	30,448,393.74
1.1.8	Бусад эргэлтийн хөрөнгө	-	-
1.1.11	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	2,723,677,820.58	1,458,445,108.96
1.2	Эргэлтийн бус хөрөнгө		
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	24,781,474,405.72	24,717,714,286.05
1.2.2	Биет бус хөрөнгө	909,616,358.65	895,598,551.90
1.2.10	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	25,691,090,764.37	25,613,312,837.95
1.3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	28,414,768,584.95	27,071,757,946.91
2	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ		
2.1	Өр төлбөр		
2.1.1	Богино хугацаат өр төлбөр		
2.1.1.1	Дансны өглөг	698,373,819.71	191,797,313.50
2.1.1.2	Цалингийн өглөг	-	-
2.1.1.3	Татварын өр	75,163,579.63	-
2.1.1.4	НДШ-ийн өглөг	-	-
2.1.1.5	Богино хугацаат зээл	-	342,940,000.00
2.1.1.6	Хүүний өглөг	-	-
2.1.1.7	Ногдол ашгийн өглөг	-	-
2.1.1.8	Урьдчилж орсон орлого	449,660,632.36	132,248,361.15
2.1.1.13	Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	1,223,198,031.70	666,985,674.65
2.1.2	Урт хугацаат өр төлбөр		
2.1.2.1	Урт хугацаат зээл	-	-
2.1.2.6	Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	-	-
2.2	Өр төлбөрийн нийт дүн	1,223,198,031.70	666,985,674.65
2.3	Эздийн өмч		
2.3.1	Өмч: - төрийн	17,920,722,852.44	17,920,722,852.44
2.3.2	Өмч: - хувийн	-	-
2.3.5	Нэмж төлөгдсөн капитал	-	-
2.3.6	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	2,915,919,985.26	2,915,919,985.26
2.3.7	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн нөөц	-	-
2.3.8	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	2,552,373,295.20	2,802,982,550.80
2.3.9	Хуримтлагдсан ашиг	3,802,554,420.35	2,765,146,883.76
2.3.11	Эздийн өмчийн дүн	27,191,570,553.25	26,404,772,272.26
2.4	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	28,414,768,584.95	27,071,757,946.91

2.2 Аудит хийсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

(төгрөгөөр)

№	Үзүүлэлт	2021.12.31	2022.12.31
01	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	10,926,949,756.37	11,049,218,514.30
02	Борлуулалтын өртөг	6,384,731,731.16	7,148,836,076.72
03	Нийт ашиг (алдагдал)	4,542,218,025.21	3,900,382,437.58
04	Түрээсийн орлого	486,000.00	1,620,000.00
05	Хүүний орлого	-	-
06	Ногдол ашгийн орлого	-	-
07	Эрхийн шимтгэлийн орлого	-	-
08	Бусад орлого	410,878,826.63	588,137,789.73
09	Борлуулалт, маркетингийн зардал	1,593,389,701.93	1,929,493,392.00
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	3,096,835,029.14	3,241,607,012.27
11	Санхүүгийн зардал	10,402,490.68	20,182,755.11
12	Бусад зардал	211,467,505.32	247,094,196.55
13	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз (гарз)	-	-
14	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз (гарз)	-	-
15	Биет бус хөрөнгө данснаас хассаны олз (гарз)	-	-
16	Хөрөнгө оруулалт борлуулснаас үүссэн олз (гарз)	-	-
17	Бусад ашиг (алдагдал)	153,068,441.76	91,146,131.57
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)	(111,580,316.99)	(1,039,383,260.19)
19	Орлогын татварын зардал	4,148,512.48	-
20	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	(115,728,829.47)	(1,039,383,260.19)
21	Зогсоосон үйл аж-ны татварын дараах ашиг(алдагдал)	-	-
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	(115,728,829.47)	(1,039,383,260.19)
23	Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-
	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдлийн зөрүү	-	-
	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-
	Бусад олз (гарз)	-	-
24	Орлогын нийт дүн	-	-
25	Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашиг (алдагдал)	-	-

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

(төгрөгөөр)

Үзүүлэлт	Өмч	Нэмж төлөгдсөн капитал	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
2021 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	17,920,722,852.44	-	2,915,919,985.27	2,552,373,295.20	3,802,554,420.35	27,191,570,553.26
Бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-	-	-
Залруулсан үлдэгдэл	17,920,722,852.44	-	2,915,919,985.27	2,552,373,295.20	3,802,554,420.35	27,191,570,553.26
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өөрчлөлт	-	-	-	-	-	-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй олз, гарз	-	-	-	-	-	-
Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	-	-	-	-	-	-
Ногдол ашиг	-	-	-	-	-	-
Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн	-	-	-	-	-	-
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	17,920,722,852.44	-	2,915,919,985.27	2,552,373,295.20	3,802,554,420.35	27,191,570,553.26
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өөрчлөлт	-	-	-	-	-	-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй олз, гарз	-	-	-	250,609,255.60	1,975,723.60	252,584,979.20
Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	-	-	-	-	(1,039,383,260.20)	(1,039,383,260.20)
Ногдол ашиг	-	-	-	-	-	-
Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн	-	-	-	-	-	-
2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	17,920,722,852.44	-	2,915,919,985.27	2,802,982,550.80	2,765,146,883.75	26,404,772,272.26

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(төгрөгөөр)

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2021 он	2022 он
1	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	11,651,128,548.70	12,303,661,030.51
	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	11,053,139,257.67	11,682,462,705.34
	Эрхийн шимтгэл, хураамж, төлбөрийн орлого	-	-
	Буцаан авсан албан татвар	477,272.73	-
	Бусад мөнгөн орлого	597,512,018.30	621,198,325.17
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	11,335,243,325.55	11,719,277,206.19
	Ажиллагчдад төлсөн	2,767,661,975.96	3,179,629,001.37
	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	1,035,655,253.00	1,087,500,000.00
	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	4,511,127,038.99	4,527,640,621.81
	Ашиглалтын зардалд төлсөн	291,866,823.71	384,233,213.95
	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	112,446,322.92	143,912,102.54
	Хүүний төлбөрт төлсөн	10,402,490.68	20,182,755.11
	Татварын байгууллагад төлсөн	1,284,794,998.82	961,448,714.44
	Даатгалын төлбөрт төлсөн	10,686,712.00	10,955,887.00
	Бусад мөнгөн зарлага	1,310,601,709.47	1,403,774,909.97
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	315,885,223.15	584,383,824.32
2	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ	-	-
2.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	-	-
	Үндсэн хөрөнгө борлуулсны орлого	-	-
	Биет бус хөрөнгө борлуулсны орлого	-	-
2.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	-	690,014,055.00
	Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	-	690,014,055.00
	Биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	-	-
2.3	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	-	(690,014,055.00)
3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
3.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	451,199,072.69	1,139,471,164.21
	Зээл авсан, өрийн үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	451,199,072.69	1,139,471,164.21
	Хувьцаа болон өмчийн бусад үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	-	-
	Төрөл бүрийн хандив	-	-
3.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	696,199,072.69	796,531,164.21
	Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөрт төлсөн мөнгө	696,199,072.69	796,531,164.21
	Санхүүгийн түрээсийн өглөгт төлсөн	-	-
	Хувьцаа буцаан худалдаж авахад төлсөн	-	-
	Төлсөн ногдол ашиг		
3.3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(245,000,000.00)	342,940,000.00
4	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	70,885,223.15	237,309,769.32
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	36,258,533.58	107,143,756.73
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	107,143,756.73	344,453,526.05

2.5 Эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2021 оны гүйцэтгэл	2022 оны				
				Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь	
1	Худалдаж авсан дулаан	мян.Гкал	572.1	584.80	601.30	16.5	2.8	
	Үүнээс:	Уураар	мян.Гкал	12.20	14.34	2.1	17.5	184.4
		Усаар	мян.Гкал	572.60	586.96	14.4	2.5	0.3
	Худалдаж авсан ДЭХ-ний өртөг		сая.төг	4,122.2	4,199.90	4,431.65	231.7	5.5
	ДЭХ-ний алдагдал	хувиар	хувь	15.35%	15.35%	-	-	(2.5)
		биетээр	мян.Гкал	87.89	90.12	2.2	2.5	(2.2)
Борлуулах дулааны эрчим хүч		мян.Гкал	486.7	496.91	511.18	14.3	2.9	
2	Нийт орлого	мян.төг	11,338,314.7	11,117,574.1	11,638,976.3	521,402.2	4.7	
	Үүнээс:	Борлуулалтын орлого	мян.төг	10,887,574.13	11,049,218.51	161,644.4	1.5	8.0
		Үйл ажиллагааны бус орлого	мян.төг	230,000.00	589,757.79	359,757.8	156.4	174.2
Борлуулалтын орлого цуглуулалт		мян.төг	11,448,954.3	10,887,574.13	12,180,690.62	1,293,116.5	11.9	
3	Нийт зардал	мян.төг	11,449,894.9	12,404,625.40	12,678,359.56	273,734.2	2.2	
	Үүнээс:	Үйл ажиллагааны зардал	мян.төг	8,128,850.80	7,945,967.39	(182,883.4)	(2.2)	0.1
		Худалдаж авсан ДЭХ-ний өртөг	мян.төг	4,199,900.00	4,431,649.01	231,749.0	5.5	9.8
		Үйл ажиллагааны бус зардал	мян.төг	75,874.60	300,743.16	224,868.6	296.4	163.1
ҮХЭ-ийн зардал		мян.төг	1,736,055.9	1,901,936.36	1,764,745.68	(137,190.7)	(7.2)	
4	Татварын өмнөх ашиг /алдагдал/		мян.төг	(111,580.2)	(1,287,051.26)	(1,039,383.25)	247,668.0	(19.2)
5	Татварын дараах ашиг /алдагдал/		мян.төг	(115,733.2)	(1,287,051.26)	(1,039,383.25)	247,668.0	(19.2)
6	Борлуулалтын орлогын 1 төг-т ногдох зардал		мян.төг	1,009.8	1.116	1.089	(0.0)	(2.4)
7	Нийт авлага	мян.төг	1,666,395.3	878,848.94	562,740.90	(316,108.0)	(36.0)	
	Үүнээс:	Борлуулалтын авлага	мян.төг	783,277.04	555,271.81	(228,005.2)	(29.1)	(61.3)
		ЗГ-аас авах борлуулалтын авлага	мян.төг	-	-	-	-	-
		Бусад	мян.төг	95,571.90	7,469.09	(88,102.8)	(92.2)	(128.9)
8	Нийт өглөг	мян.төг	1,223,198.0	1,106,900.00	667,035.73	(439,864.3)	(39.7)	
	Үүнээс:	УХӨТ	мян.төг	-	-	-	-	-
		БХӨТ	мян.төг	1,106,900.00	667,035.73	(439,864.3)	(39.7)	(9.0)
9	Нийт ажиллагсад		тоо	184.0	192.00	184.00	(8.0)	(4.2)
10	Цалингийн сан		мян.төг	3,187,419.3	3,912,440.75	3,749,690.64	(162,750.1)	(4.2)
11	Нэг сарын дундаж цалин	Нийт ажиллагсдын	Төгрөг	1,698,108.0	1,698,229.5	121.5	0.0	1.6
		Удирдлагын	Төгрөг	4,518,084.4	4,468,445.3	(49,639.1)	(1.1)	4.2
		ИТА-ын	Төгрөг	1,762,022.1	1,772,098.3	10,076.3	0.6	0.2
		Ажилчдын	Төгрөг	1,278,516.2	1,274,997.5	(3,518.8)	(0.3)	1.1
12	Их засвар, ТЗБАХ, Хөрөнгө оруулалт	мян.төг	962,219.0	1,281,364.6	1,196,230.0	(85,134.6)	(6.6)	
	Үүнээс:	Их засвар	мян.төг	950,110.0	876,010.0	(74,100.0)	(7.8)	(9.9)
		ТЗБАХ	мян.төг	190,374.6	181,740.0	(8,634.6)	(4.5)	0.0
Хөрөнгө оруулалт		мян.төг	140,880.0	138,480.0	(2,400.0)	(1.7)	(13.9)	

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 55,572.7 мянган төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 1,800.0 мянган төгрөгийн 2 төлбөрийн акт тогтоож, 45,052.7 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага хүргүүлж, 8,720.0 мянган төгрөгийн 2 зөвлөмж өгсөн.

3.1 Төлбөрийн акт

1. Тайлант онд хууль тогтоомжид заагаагүй шагналын дагалдах мөнгөн шагнал 300.0 мянган төгрөг олгосон тул буцаан төлүүлэх төлбөрийн акт тогтоосныг аудитын явцад барагдуулсан.

2. Өмнөговь аймагт албан томилолтоор ажилласан албан хаагчид 1,500.0 мянган төгрөгийн албан томилолтын зардлыг давхардуулан олгосон зөрчил нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 9.3-д заасантай нийцэхгүй байгаа тул төлбөрийн акт тогтоосон.

3.2 Албан шаардлага

1. Тайлант оны 22,338.4 мянган төгрөгийн худалдан авалтын цахим төлбөрийн баримтыг харилцагч байгууллагуудаас гаргуулан аваагүй, 2,159.0 мянган төгрөгийн хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар ажил гүйлгээг бүртгэсэн зөрчил илэрсэн. Энэ нь аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.4 дэх заалт, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1, 13.7 дахь хэсэг, 20.1.4 дэх заалт, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар батлагдсан “*Өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж байгууллагад нийтлэг хэрэглэгдэх анхан шатны бүртгэлийн маягыг нөхөх заавар*”-ын 6.5-д заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

2. Тайлант оны ТУЗ-аас баталсан бизнес төлөвлөгөөнөөс дотоод албан томилолт, хангамжийн материал, ажиллагсдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх зардлыг тус тус хэтрүүлэн зарцуулсан. Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.3 дахь заалт, Засгийн газрын 2022 оны 203 дугаар тогтоолын 1.3 дахь хэсэгт заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй элэгдлээрээ өртгөө бүрэн нөхсөн 495 нэр төрлийн хөрөнгийг ашиглалтын байдлаас шалтгаалан актлах эсвэл дахин үнэлгээ хийх саналыг ТӨБЗГ-т хүргүүлж, шийдвэрлүүлээгүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5 дахь заалт, ТӨБЗГ-ын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолын 7.1 дэх хэсэгт заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн одоо ашиглагдаж байгаа үндсэн хөрөнгийг дахин үнэлэх, ашиглалтын шаардлага хангахгүй болсон хөрөнгийг акталж устгах саналыг ТӨБЗГ, холбогдох байгууллагад хүргүүлэх, цаашид дээрх алдааг давтан гаргахгүй байх.

---

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

2. Санхүүгийн тайлантай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Тайлант онд “Бид бүтээнэ” ХХК-тай байгуулсан ХХА-56/2022 тоот “Худалдах, худалдан авах гэрээ”-ний дагуу бэлтгэн нийлүүлсэн 20 нэр төрлийн 8,720.0 мянган төгрөгийн тавилга, эд хогшлыг үндсэн хөрөнгөд бүртгээгүй. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5 дахь заалт, Сангийн сайдын 2017 оны 361 дүгээр тушаалаар баталсан “Аж ахуй нэгжийн санхүүгийн тайлан, тодруулгыг бэлтгэх заавар”-тай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Компанийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 20 нэр төрлийн 8,720.0 мянган төгрөгийн өртөгтэй тавилгыг үндсэн хөрөнгийг 2023 оны эхний хагас жилийн санхүүгийн тайланд бүртгэж, цаашид дээрх алдааг давтан гаргахгүй байх

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 09 дүгээр сарын 30 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллага-д шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоогоогүй	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Тайлант онд бэлтгэсэн үндсэн хөрөнгийн санхүүгийн тайланд тусгаагүй	1	8,720.0	-	-	-	-	1	8,720.0	-	-	-	-
Анхан шатны баримтын бүрдлийг хангаж ажиллаагүй	1	24,497.4	-	-	1	24,497.4	-	-	-	-	-	-
Дүн	3	33,217.4	-	-	1	24,497.4	2	8,720.0	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Төрийн хэмнэлтийн тухай хуультай холбоотой зөрчил								
Хууль тогтоомжид заагаагүй шагналын дагалдах мөнгөн шагнал олгосон	1	300.0	1	300.0	-	-	-	-
Албан томилолтоор ажилласан ажилтны томилолтын зардлыг давхардуулан олгосон	1	1,500.0	1	1,500.0	-	-	-	-
Батлагдсан төлөвлөгөөнөөс дотоод албан томилолт, ажиллагсдын нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх зардлыг хэтрүүлсэн	1	20,555.3	-	-	1	20,555.3	-	-
Нийт дүн	3	22,355.3	2	1,800.0	1	20,555.3	-	-

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1	-	-	1	-	-	-
2	Төсөл, хөтөлбөр	-	-	-	-	-	-	-	-
3	ЗГТС	-	-	-	-	-	-	-	-
4	ТТЗ	-	-	-	-	-	-	-	-
5	ТЕЗ	-	-	-	-	-	-	-	-
	НИЙТ	1	1	-	-	1	-	-	-